

מסורת הש"ס

(א) וַעֲרֵץ מוֹסֵי זַחֲמִים עָזָה: ד"ה הכא בדוקין. (ב) כִּי כִּי־אֵל שֶׁל עֵינַי. א כִּי־אֵל יִחְאֵל לִיָּה. (ד) גַּיִי הַעֲרִיךְ עַד־כָּן ג כִּרִים וּכְסוּתוֹתָן. (ס) וַעֲרֵץ עֵד בְּלִדְרֵינִי פ"ו מ"ג. (ו) מִפְּתַחחוֹתָי וּ פ"י אֹהֶל, (ח) וְנִבְלָדְרֵינִי שֶׁס־כִּיבֵּן שֶׁהָן. (ט) וְנִכְתָּי לִיתֵּא־חִיבוֹת דְּחִטָּיו וְשַׁעֲרֵי וְעֵרִי רַש"ש עַל רַש"ן. י) [עֵרִי אֲבִדְרֵינִי פ"ד מ"ה. (יא) וַיִּקְרָאכֶן. יב ע"ר ש"י זַחֲמִים כֹּה. ד"ה כְּפֹרִי וְהֵבֵן. (יג) וְלִי־מִקְדֵּיךָ. רַש"ש. (יד) וְעַיִי נוֹסֵף: וּמִלְתֵּא. (טו) [רַש"י בְּמִגִּילָה ס"ו. (טז) [רַש"י בְּסִנְהֶדְרִין. (יז) וַעֲרֵץ מוֹסְפֹתַם בְּכֹרוֹת יַע. ד"ה דָּךְ שֶׁל וְכו'.]

מוסף רש"י

השו"ת חשדון קודם

לקח מסיקריקון. מנגול נכדי הורג נפשות על עסקי ממון שאומר לו שא קרקע זו והימנתי ומתנה זו לא הוּא מתנה. דאפילו למ"ד תלויה חזקין וצויתי ואני, תלויה ויהא לא הויה מתנה (רשב"ם ב"ב מ:). לקח מן האיש. מן הבעל, כל קרקעותיו משועבדים לכמות אשתו והיום ולמחר אם ימות או יגרשנה מערוף מלקוחות אם לא תמלא צד חורין, שכן כתב לה כל נכסי אחראין וערבאין לכמותכן בנתיב תנאות (נא): וחדר. זה הלוקח, ורקח מן האשה. נתן לה דבר משועבט וקנתה לו, כדי שלא מערוף ממנו חוב כמותה (רשב"ם ב"ב מ:). מקחו בטל. לא בטל בטל ממנו, שכל זמן שהיה בעל ואכל זה הלוקח את הפירות, שהיה המוכר מכר לו כל זמן שלא תמננה האשה ולא יבא זמן גיבוי כמותה וכי ואע"פ שמשועבדין לאשה, אלא לזהאי אשה בעבור שחובל לנרוף מהן כשגיע זמנה הלכן היא מקחו כמותה, הלא לזהאי אשה בעל אחור ולקח מן האשה קאי, דהוי בטל לגמרי האוהא מקח, וכשנצוצה לגבות כמותה מערוף ממנו, דמאי אמרה תחת דוח עשיתי לבעלי למכור קן דקרקע המשועבד לי ולא גמתי לגלי להקנות לי (שם) או: מקחו בטל משמע לגמרי ואפילו בחיי הבעל, ובכ"כ (שם) מוקמינן לה בלאת מאותן שלש שדות, או יסדה לה לכמותה, או כתב לה בתוך התנובה, או שהניקס לו שום משלה (כתובות צה).

למחר תבענא ליה בדינא. והלכן לא קנה הסיקריקון, דהא לא נתן משותף אלא גולה בננס, והלוקח ממנו נמי לא קנה, דקרקע אינה גולה ואכתי כשנאסא דמריה קמא איתא, ואפילו חזר ולקח מבעל הבית, שכתב לו שטר, או במתנה או בשטר מביעה בלא משותף, דאילו נתן משותף לבעל בית קנה וכי' (רשב"ם ב"ב מ: ע"ש). ביתר. עיר גדולה והיו

א"ל לא. שציקנא קך: **א"ל** איהו יהיצנא קך דמי פלגא סעודתך: **איכול קורנא**. מלשניות: **קורננא**. קרבן להקריב על גבי המזבח דקיימא לן איש איש(י) לרצות את עובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל (חולין דף יג:): **בניב שפחים**. שפה העליונה: **לדידו לא הוי מומא**. להקריב לגבוה בצמה דידהו אלא ממוסר אבר: **דוקין**. טי"ל"ה כמו הנוטה כדוק (ישעיה מ): **יאמרו המטיל מוס בקדשים יהרג** שיהו סבורין שבשציל שהטיל מוס בקדשים ועבר על מוס לא יהיה צו (ויקרא כג) נהרג: **ענותוסו**. סגלותו שסבל את זה ולא הרגו: **שדא גירא למורת**. לקסוס קסס כשהיה סמוך לירושלים: **ההוא יטוקא הוה מגמנס בלישניה** לא גרסינן: **בזיד עמי ישראל**. על ידי עמי ישראל: **ולכפורי ידיה**. לקנח ידיו(י): **נקדה**. נקבה לשון י(י) מקדרין בהרים (עירובין דף נח:). **נקדה לו חמה**. זרחה בשצילו במסכת תענית (דף כ:): **זינאו**. זינית של תלויה: **נגררם על גבי כרים וכספות**. שלא היה מהלך אלא על גבי מילת: **ואיכא דאמרי**. בן זינית שמו ולמה נקרא שמו הכסת שהיתה כסתו כסת שלו מוטלת בין גדולי רומי כשהיה הולך ברומי להקציל פני קיסר: **הוו לסו**. להטך תלתא עתירי חיטי ושערי י(י)וחמרא ויצי למחן כל בני העיר עשרים וחד שחא: **בריוני**. אנשים ריקים ופוחים למלתמה: **אמרו לסו רבנן**. להטך בריוני: **לא מספיעעא מילתא**. לנצח: **קמו**. בריוני: **קלינהו להטך אמברי**. לאוריות התצוה ועזים כדי שילחמו: **סמידא**. סלת: **חיוורסא**. פת נקייה: **גושקרא**. * פת קיבר שאונדי"ר: **פרסא**. פרש של גללי בהמה: **ומסא**. מחמת איסטינסותה: **גרוגרות**. מאותם שנשארו לרבי לדוק שמאך את מימיה ומלאתה היא ואכלתה לרעבונה ומריח החולו של רבי לדוק שנכנס בגרוגרות טעמה ומתה: **באסטינסות: הוה מסידא**. גררנו: **מאבראי**. מחמת שהיה כמוש: **כי הוה צריא**. כשגמר תעניתויו ורלה להצרות עצמו: **הוו מייתי ליה גרוגרות**. תאנים יבשין מפני שלא היה יכול לגלות דבר עבה והיה מואץ את מימיהן ומשליך הגרוגרות: **אזנא סיקרא**. כך שמו: **שלא ליה**. רבן יוחנן בן זכאי מא לגבאי בננעא: **אמר ליה**. רבן יוחנן בן זכאי: **עד אימתי עבדיהו הכי**. דלא שבקימון לאשלומי: **חזי לי תקנסא לדידי**. שיניחוני ללאת מן העיר: **נקוט נפשך בקצירי**. החזק עצמן כחולה הולא קול שאתה חולה: **לישיינו כך**. כמו שאתה גוסס: **ואייסי מידי סריא**. דבר מסרים כגון נצילה: **ואגני גבך**. והשכב במטבח עמך שיאמרו מת הוא ומסריח כבר: **וליעיינו כך סלמידך**. יכנסו תחת רגלי מטבח לשאת ולא יינחו אחריה לשאת דאיונון ידעין דחייא קליל ממימתא: **צעו**. הך בריוני: **למדקריה**. ברמחים שמה מערים הוא: **אמר לסו**. אזנא סקרא: **יאמרו**. הרומיים עליכם שאפילו רבן דקרו: **למידחפיה**. אולי ילעק: **דלאו מלכא אנא**. והמעללת צי:

איברא

ידעי דחייא קליל ממיתא עביד הכי נכנס בו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר(כי מוטו לפיתחא בעו למדקריה אמר להו יאמרו רבן דקרו בעו למדחפיה אמר להו יאמרו רבן דחפו פתחו ליה בבא נפק כי מוטא להתם אמר שלמא עלך מלכא שלמא עלך מלכא א"ל מיחייבת תרי קטלא חדא דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא ותו אי מלכא אנא עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי א"ל דקאמרת לאו מלכא אנא איברא

דרין צה (תשנית כו), י"ב שייר לעמוד הקודם

עגלא חילתא. שליש לבטן.

הניזקין פרק חמישי גיטין

נו.

תורה אור

1. וְנָתַתִּי אֶת נִקְמָתִי בְּאֶדָּם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ בְּאֶדָּם כַּאֲפִי וּבְחִמָּתִי וְיָדָעוּ אֶת נִקְמָתִי נָאֻם אֲדֹנָי אֱלֹהִים: יחזקאל כה יד אֲלֹהִים: 2. הַרְבֵּה בָךְ וְהַעֲנֶה אֲשֶׁר לֹא נִסְתָּה כָּף רַגְלָהּ הַזֶּה עַל הָאָרֶץ מִהֲתַעֲנֵג וּמִדֵּר תִּרַע עֵינֶיהָ בְּאִישׁ יָחִיקָהּ וּבִבְנָהּ וּבִבְתָּהּ:

דברים כח נו כספם בחוצות ישיבוכי וְהָקֵבם לְגֵדָה יִהְיֶה כֶּסֶףם וְהָקֵבם לֹא יִכָּל לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֲבֹרָתָם יִי נִפְשָׁם לֹא יִשְׁבְּעוּ וּמַעֲיָהֶם לֹא יִמְלְאוּ כִּי מִכְשׁוֹל עֲוֹנָם הָיָה: יחזקאל ז יט

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גושקרא פת קיבר: עיין שנת דף כ ע"ב ברש"י ד"ה גושקרא:

לעזי רש"י

טייל"א. קרום בעין הפוגע בראיה. שאונדי"ר. משני. בעל איכות נחותה.

מוסף תוספות

א. לשון חשיבות. מוס' במדות יט. ד"ה דף.

א"ל לא. שציקנא קך דמי פלגא סעודתך: **איכול קורנא**. מלשניות: **קורננא**. קרבן להקריב על גבי המזבח דקיימא לן איש איש(י) לרצות את עובדי כוכבים שנודרים נדרים ונדבות כישראל (חולין דף יג:): **בניב שפחים**. שפה העליונה: **לדידו לא הוי מומא**. להקריב לגבוה בצמה דידהו אלא ממוסר אבר: **דוקין**. טי"ל"ה כמו הנוטה כדוק (ישעיה מ): **יאמרו המטיל מוס בקדשים יהרג** שיהו סבורין שבשציל שהטיל מוס בקדשים ועבר על מוס לא יהיה צו (ויקרא כג) נהרג: **ענותוסו**. סגלותו שסבל את זה ולא הרגו: **שדא גירא למורת**. לקסוס קסס כשהיה סמוך לירושלים: **ההוא יטוקא הוה מגמנס בלישניה** לא גרסינן: **בזיד עמי ישראל**. על ידי עמי ישראל: **ולכפורי ידיה**. לקנח ידיו(י): **נקדה**. נקבה לשון י(י) מקדרין בהרים (עירובין דף נח:). **נקדה לו חמה**. זרחה בשצילו במסכת תענית (דף כ:): **זינאו**. זינית של תלויה: **נגררם על גבי כרים וכספות**. שלא היה מהלך אלא על גבי מילת: **ואיכא דאמרי**. בן זינית שמו ולמה נקרא שמו הכסת שהיתה כסתו כסת שלו מוטלת בין גדולי רומי כשהיה הולך ברומי להקציל פני קיסר: **הוו לסו**. להטך תלתא עתירי חיטי ושערי י(י)וחמרא ויצי למחן כל בני העיר עשרים וחד שחא: **בריוני**. אנשים ריקים ופוחים למלתמה: **אמרו לסו רבנן**. להטך בריוני: **לא מספיעעא מילתא**. לנצח: **קמו**. בריוני: **קלינהו להטך אמברי**. לאוריות התצוה ועזים כדי שילחמו: **סמידא**. סלת: **חיוורסא**. פת נקייה: **גושקרא**. * פת קיבר שאונדי"ר: **פרסא**. פרש של גללי בהמה: **ומסא**. מחמת איסטינסותה: **גרוגרות**. מאותם שנשארו לרבי לדוק שמאך את מימיה ומלאתה היא ואכלתה לרעבונה ומריח החולו של רבי לדוק שנכנס בגרוגרות טעמה ומתה: **באסטינסות: הוה מסידא**. גררנו: **מאבראי**. מחמת שהיה כמוש: **כי הוה צריא**. כשגמר תעניתויו ורלה להצרות עצמו: **הוו מייתי ליה גרוגרות**. תאנים יבשין מפני שלא היה יכול לגלות דבר עבה והיה מואץ את מימיהן ומשליך הגרוגרות: **אזנא סיקרא**. כך שמו: **שלא ליה**. רבן יוחנן בן זכאי מא לגבאי בננעא: **אמר ליה**. רבן יוחנן בן זכאי: **עד אימתי עבדיהו הכי**. דלא שבקימון לאשלומי: **חזי לי תקנסא לדידי**. שיניחוני ללאת מן העיר: **נקוט נפשך בקצירי**. החזק עצמן כחולה הולא קול שאתה חולה: **לישיינו כך**. כמו שאתה גוסס: **ואייסי מידי סריא**. דבר מסרים כגון נצילה: **ואגני גבך**. והשכב במטבח עמך שיאמרו מת הוא ומסריח כבר: **וליעיינו כך סלמידך**. יכנסו תחת רגלי מטבח לשאת ולא יינחו אחריה לשאת דאיונון ידעין דחייא קליל ממימתא: **צעו**. הך בריוני: **למדקריה**. ברמחים שמה מערים הוא: **אמר לסו**. אזנא סקרא: **יאמרו**. הרומיים עליכם שאפילו רבן דקרו: **למידחפיה**. אולי ילעק: **דלאו מלכא אנא**. והמעללת צי:

אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי פלגא דסעודתיך אמר ליה לא אמר ליה יהיבנא לך דמי כולה סעודתיך א"ל לא נקמיה בידיה ואוקמיה ואפקיה אמר הואיל והווי יתבי רבנן ולא מחו ביה ש"מ קא ניחא להו איזיל איכול בהו קורצא בי מלכא אזל אמר ליה לקיסר מדרו כך יהודאי א"ל מי יימר א"ל שדר להו קורבנא חזית אי מקרבין ליה אזל שדר בידיה עגלא תלתא בהדי דקאתי שדא ביה מומא א"ל בניב שפתים ואמרי לה בדוקין א"שבעין דוכתא דלדידן הוה מומא ולדידהו לאו מומא הוא סבור רבנן לקרוביה משום שלום מלכות אמר להו רבי זכריה בן אבקולם יאמרו בעלי מומין קריבין לגבי מוצח סבור למיקטליה דלא ליזיל ולימא אמר להו רבי זכריה יאמרו מטיל מום בקדשים יהרג אמר רבי יוחנן ענותנותו של רבי זכריה בן אבקולם החריבה את ביתנו ושרפה את היכלנו והגליתנו מארצנו שדר עלוייהו לגיוון קיסר כי קאתי שדא גירא למזורה אתא נפל בירושלים למערב אתא נפל בירושלים לארבע רוחות השמים אתא נפל בירושלים א"ל לינוקא פסוק לי פסוקך אמר ליה ונתתני את נקמתי באדום ביד עמי ישראל וגו' אמר קודשא בריך הוא א"בעי לחרובי ביתיה ובעי לכפורי ידיה בההוא גברא ערק ואזל ואיגיר ונפק מיניה ר"מ שדריה עלוייהו לאספסיינוס קיסר אתא צר עלה תלת שני הוו בה הנהו תלתא עתירי נקדימון בן גוריון ובן כלבא שבוע ובן ציצית הכסת נקדימון בן גוריון שנקדה לו חמה בעבורו בן כלבא שבוע שכל הנכנס לביתו כשהוא רעב ככלב יוצא כשהוא שבע בן ציצית הכסת שהיתה ציצתו נגררת על גבי א"כסתות איכא דאמרי שהיתה כסתו מוטלת בין גדולי רומי(י) חד אמר להו אנא זיינא להו בחיטי ושערי וחד אמר להו בדחמרא ובדמלחא ומשחא וחד אמר להו בדציבי ושבתו רבנן לדציבי דרב חסדא כל א"אקלדי הוה מסר לשמעיה בר מדציבי דאמר רב חסדא א"אכלבא דחיטי בעי שיתין אכלבי דציבי הוה להו למיזן עשרים וחד שתא(י) הוו בהו הנהו בריוני אמרו להו רבנן ניפוק ונעביד שלמא בהדייהו לא שבקינהו אמרו להו ניפוק ונעביד קרבא בהדייהו אמרו להו רבנן לא מסתייעא מילתא קמו קלנהו להנהו אמברי דחיטי ושערי והוה כפנא מרתא בת בייתוס עתירתא דירושלים הוויא שדרתה לשלוחה ואמרה ליה זיל אייתי לי סמידא אדאזל איזדבן אתא אמר לה סמידא ליכא חזירתא איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזדבן אתא ואמר לה חזירתא ליכא גושקרא איכא א"ל זיל אייתי לי אדאזל איזדבן אתא ואמר לה גושקרא ליכא קימחא דשערי איכא אמרה ליה זיל אייתי לי אדאזל איזדבן הוה שליפא מסאנא אמרה איפוק ואחזי אי משכחנא מידי למיכל איתיב לה פרתא כברעא ומתה קרי עלה רבן יוחנן בן זכאי א"הרכה כך והענוגה אשר לא נסתה כך רגלה איכא דאמרי גרוגרות דר' צדוק אכלה ואיתניסא ומתה דר' צדוק יתיב ארבעין שנין בתעניתא דלא ליחרב ירושלים כי הוה אכיל מידי הוה מיתחזי מאבראי וכי הוה בריא מייתו ליה גרוגרות מיין מייהו ושדי להו כי הוה קא ניחא נפשה אפיקתה לכל דהבא וכספא שדיתיה בשוקא אמרה האי למאי מיבעי לי והיינו דכתיב א"כספם בחוצות ישיבוכי אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה שלח ליה תא בצינעא לגבאי אתא א"ל עד אימת עבדיתו הכי וקטליתו ליה לעלמא בכפנא א"ל מאי איעביד דאי אמינא להו מידי קטלו לי א"ל חזי לי תקנתא לדידי דאיפוק אפשר דהוי הצלה פורתא א"ל נקוט נפשך בקצירי וליתו כולי עלמא ולישיילו כך ואייתי מידי סריא ואגני גבך ולימרו דנח נפשך וליעייילו כך תלמידך ולא ליעול כך איניש אחרינא דלא להגשן כך דקליל את דאיניהו

אמר להו רבי אליעזר מצד אחד ורבי יהושע מצד אחר(כי מוטו לפיתחא בעו למדקריה אמר להו יאמרו רבן דקרו בעו למדחפיה אמר להו יאמרו רבן דחפו פתחו ליה בבא נפק כי מוטא להתם אמר שלמא עלך מלכא שלמא עלך מלכא א"ל מיחייבת תרי קטלא חדא דלאו מלכא אנא וקא קרית לי מלכא ותו אי מלכא אנא עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי א"ל דקאמרת לאו מלכא אנא איברא

גדול כאלו הגיע לשלש שני וגמרה גדלותו דהכי שכימי ומעלי למיכל כמו (צ"מ סת). ומגדלין אומן עד שיהו משלושין (סנהדרין סה). גושקרא. פת קיבין (שבת כז).